

Orizontul. Linia orizontului

Oamenii se nasc, trăiesc și își desfășoară activitatea într-un anumit spațiu geografic.

Întinderea spațiului din jurul nostru depinde de poziția și de înălțimea punctului de unde privim.

Dacă privim pe fereastra camerei, în depărtare, lucrurile pe care le vedem devin tot mai neclare și avem impresia că pământul se unește cu cerul.

Fig. 1. Orizontul și linia orizontului

Orizontului devenind mai îndepărtată. Într-o vale, pe o stradă sau în oraș, orizontul este mai îngust, linia orizontului fiind mai aproape.

Spațiul din jurul nostru în care obiectele și ființele se disting mai clar se numește **orizont apropiat**.

Spațiul în care se dezvoltă localitatea în care trăim și care cuprinde elemente naturale și construite de om se numește **orizont local**.

Locurile aflate la distanță mai mare de noi, în care obiectele și ființele nu se mai disting clar, formează **orizontul îndepărtat**.

Fig. 2. Orizont apropiat

Fig. 3. Orizont local

Exerciții:

1. Ce înțelegeți prin orizont și linia orizontului?

2. Explicați de ce linia orizontului se modifică în funcție de înălțimea de la care privim.

3. Ieșiți în curtea școlii voastre. Enumerați obiectele care fac parte din orizontul apropiat. Urmăriți apoi cu privirea linia orizontului și spuneți ce obiecte vedeți până la acea linie.

4. Cum apare linia orizontului în figura 4? Dar în figura 5? Explicați de ce linia orizontului diferă ca întindere în cele două situații.

5. Priviți figura 1. Arătați orizontul și linia orizontului. Spuneți ce vede elevul până la linia orizontului. Cum va apărea orizontul dacă elevul se va răsuci la dreapta și la stânga?

Fig. 4. Orizont „deschis”

Idei principale:

- Orizontul este întinderea până la care ajunge vederea noastră.
- Mărimea orizontului depinde de caracteristicile locului de observație.
- Linia orizontului este imaginară, ea nu poate fi atinsă niciodată.
- Orizontul apropiat este spațiul din jurul nostru în care obiectele și ființele se văd mai clar.
- Orizontul local este spațiul în care trăim.

Lectură:

Orizontul

Mai întâi a apărut pe cerul negru o linie subțire și vie, lungă și frântă din când în când. Părea un fulger orizontal brăzdând bolta dintr-o zare în alta, dar un fulger calm, liniștitor.

Apoi linia devenită tot mai lucioasă s-a dovedit a fi un hotar, pentru că deasupra ei, negrul a început să se transforme în albastru închis, în timp ce, dedesubt, nuanțele tot mai albastrii primeau tonuri mai clare, rostogolite spre argintiu. Hotarul era chiar între cer și pământ, linia tot mai sigură și tot mai orbitoare de pe cer era linia munților acoperiți de zăpadă, ce reflecta soarele care încă nu se vedea.

Zarea și-a schimbat haina albastră cu o alta mov, la început, apoi în tonuri de violet până la alb-liliachiu.

(Ana Blandiana)

Fig. 5. Orizont „închis”

Câmpiile și luncile

Câmpiile sunt situate pe marginile de sud și vest ale României, sub forma unor suprafețe netede, având înălțimi sub 300 m.

Luncile se întind de-a lungul râurilor, îndeosebi cele mai mari, fiind mai late în zona de câmpie. Cea mai mare întindere o are Lunca Dunării.

Câmpia Română

Câmpia Română este așezată în partea de sud a țării, de-a lungul Dunării, fiind numită și Câmpia Dunării. Cele mai mari înălțimi, de 200-300 m, apar în partea nordică, iar cele mai mici în partea de est (sub 100 m). Partea de vest a Câmpiei Române se numește Câmpia Olteniei, iar partea de est Câmpia Bărăganului, numită și „grâнарul țării”. Câmpia Bărăganului are un climat secetos vara și geros iarna, datorită Crivățului.

Fig. 122. Lunca Dunării

Câmpia Română este străbătută de râurile Jiu, Olt, Argeș, Ialomița Buzău, ș.a., ale căror ape sunt folosite pentru irigații. În partea de est există mai multe lacuri, dintre care unele au apă sărată (Amara, Lacul Sărat), fiind folosite turistic.

Având soluri foarte fertile, numite cernoziomuri, Câmpia Română este cea mai importantă zonă agricolă din țară. Din subsol se extrag petrol și gaze naturale. Cele mai mari orașe sunt București, Craiova și Galați.

Câmpia de Vest

Situată în partea de vest a țării, Câmpia de Vest reprezintă a doua zonă agricolă a României. În partea sudică se resimte iarna și primăvara Austrul, care încălzește vremea. Din subsol se extrag petrol, gaze naturale și ape termale, cum sunt cele de la Băile Felix. Cele mai mari orașe sunt Timișoara și Oradea.

Lunca Dunării

Lunca Dunării este o întindere de teren, mai joasă decât câmpia și mai umedă, care se dezvoltă în lungul Dunării. Lățimea luncii este mai redusă în vest și mai mare în est, unde ajunge la 20 km. Zona estică, cu cea mai mare lățime, este numită „zona bălților”, aici aflându-se Balta Ialomiței și Balta Brăilei.

În luncă se cultivă legume, iar în lacurile existente se practică pescuitul.

Lunca Dunării se continuă la vărsarea Dunării în Marea Neagră cu Delta Dunării.

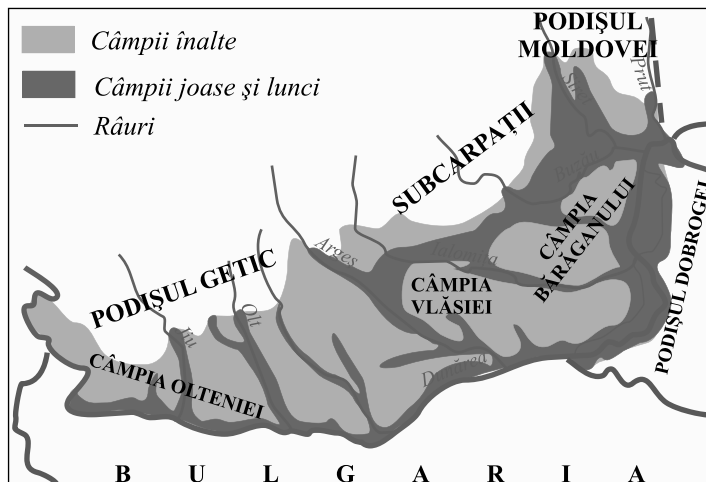

Fig. 123. Câmpia Română

Exerciții:

1. Faceți o comparație între aspectul câmpiilor și al luncilor. Prin ce se aseamănă ele? Prin ce se deosebesc?

2. Localizați pe Harta fizică a României câmpiile, Lunca Dunării și Delta Dunării.

3. Cum se numește partea estică a Câmpiei Române?

4. Ce vânturi bat în estul Câmpiei Române și în sudul Câmpiei de Vest? Cum influențează aceste vânturi climatul?

5. Explicați de ce câmpiile sunt cele mai importante zone agricole din România?

6. Care sunt bogățiile ce se extrag din subsolul câmpiilor?

7. Cu ce formă de relief se prelungeste Lunca Dunării la vărsarea Dunării în Marea Neagră?

Fig. 124. Băile Felix

Idei principale:

● Câmpiile sunt situate pe marginile de sud și vest ale țării, având înălțimi sub 300 m.

● În sud se află Câmpia Română, iar în vest Câmpia de Vest.

● Partea de est a Câmpiei Române se numește Câmpia Bărăganului sau „grânarul țării”.

● Din subsolul câmpiilor se extrag petrolul și gazele naturale.

● Câmpiile reprezintă cele mai importante zone agricole ale României.

● Lunca Dunării este o zonă netedă și umedă care se întinde în lungul Dunării. Ea se continuă, la vărsarea Dunării în Marea Neagră, cu Delta Dunării.

Lectură:

Câmpiile României

Câmpii avem spre Tisa, pe o fâșie îngustă între munte și hotare și o fâșie mult mai largă în lungul Dunării.

Toate aceste câmpii au fost funduri de mări și apoi de lacuri, născute în urma unor mari scufundări din vremea formării Carpaților.

Cu încetul înșă, țărmurile s-au retras tot mai departe de munți, fiindcă apele carpatice, care rodeau munții și dealurile au cărat sfărâăturile și le-au întins tot mai departe peste mări și lacuri, până ce apele au trebuit să se scurgă și în locul lor au rămas câmpiile de astăzi.

Câmpiile noastre sunt deci un dar al Carpaților.

După ce au ieșit din ape, acoperite cu nisipuri și pietrișuri carpatice, s-a mai întâmplat să vie dinspre miazănoapte, vânturi încărcate de o pulbere foarte fină...

Această pulbere fină s-a așezat mereu până ce a îmbrăcat șesurile cu un strat gros care se înfățișează în chip de lut galben și sfărâmicios. Apoi din ierburile și animalele care au murit, din rămășițele lor, adunate timp de sute de ani... s-a născut pământul gras, cafeniu sau negru care hrănește lanurile de grâu.

(George Vâslan)

Fig. 125. Câmpia Bărăganului